До
Председателя на научно жури, определено със
заповед № РД-09-14/21.12.2016г.
на ИД директор на Институт за държавата и правото,
БАН, гр. София

С Т А Н О В И Щ Е
от доц. д-р Вълчин Здравков Даскалов, член на научното жури, научна специалност „Гражданско и семейно право"

относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент" по научна специалност „Гражданско и семейно право", област на висше образование ш. 3 „Социални, стопански и правни науки", професионално направление ш.3.6. „Право", обявен от Институт за държавата и правото, БАН, обнародван в ДВ, бр. 84/25.10.2016г.

1. Общо описание на представените материали по конкурса

Със заповед № РД-09-14/21.12.2016г. на ИД директор на Институт за държавата и правото, БАН, гр. София, съм назначен за член на Научно жури за избор на „доцент" по научна специалност „Гражданско и семейно право", област на висше образование ш. 3 „Социални, стопански и правни науки", професионално направление ш.3.6. „Право".

В обявения конкурс е подал документи само един кандидат – г-н **д-р Николай Тодоров Колев**.

Декларирам, че нямам роднински връзки с кандидата, както и че не съм съавтор с него в съвместни трудове и публикации.

В изпълнение на задълженията си като член на журито предоставям настоящето становище.

Д-р Николай Колев е завършва висше юридическо образование в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски" през 2005 г. Професионалната си кариера започва през 2005г. като адвокат в Софийска адвокатска колегия и работи за адвокатско дружество „Боянов и Ко". Наред с развитието на адвокатската си кариера, д-р Колев от началото на 2006 г. започва развитието на научната си дейност като научен сътрудник III степен в Института за правни науки при БАН, където от 01.05.2008 г. придобива академична длъжност научен сътрудник II степен, а от 30.06.2011г. е главен асистент в секция „Гражданскоправни науки" в Института за държавата и правото при БАН.

През 2006 г. д-р Николай Колев започва и преподавателска дейност като хоноруван асистент по Облигационно право и по Търговско право – II част (Търговски сделки) в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски", която продължава и до днес.

През 2011 г. придобива научната и образователна степен „Доктор по Гражданско и семейно право" с дисертация на тема „Органно представителство на акционерното дружество".

В конкурса за академичната длъжност „доцент" кандидатът участва със списък от 2 монографии, 2 студии, 25 статии и 33 практико-приложни разработки. От така представените трудове една монография дублира темата на дисертационния труд, втората е публикувана през 2016 г. и е посветена на тематика, която е извън темата на дисертацията. След получаването на образователната и научната степен „Доктор по право" са публикувани 12 статии и 8 практико-приложни разработки, които също са посветени на теми, които не съвпадат с проблематиката на дисертационния труд.

Представената обемна научна продукция на кандидата е основно в областта на търговското и дружественото право, което отговаря напълно на научната област, научното направление и специалността на конкурса за „доцент".

2. Обща характеристика на научната дейност на кандидата и научни приноси

Д-р Николай Колев е автор на множество специализирани научни и научно-приложни публикации. В настоящия конкурс участва с една монография, дванадесет статии и осем практико-приложни разработки.

Основната разработка, с която кандидатът участва в конкурса, монографията „***Изключване на съдружник от ООД***", (ISBN 978-954-28-2236-3), 224 с., е публикувана през 2016 г. от издателство „Сиела", гр. София. Проблемите във връзка с изключването на съдружник от ООД досега не са били предмет на цялостно самостоятелно монографично изследване – авторът предлага първото цялостно и завършено самостоятелно правно изследване на тази тема в българската правна книжнина. Монографичният труд изследва проблематиката на изключване на съдружник от ООД в нейната цялост. Разгледани са фактическия състав на основанията за изключване на съдружника от ООД, процедурите за изключване и последиците от него, както и защитата на съдружника срещу изключването. Изложението е структурирано в пет глави. Акцентите са поставени върху функциите на изключването, основанията за изключване като са изяснени отделните елементи от фактическите състави на всяко от основанията, процедурите за изключване по чл. 126, ал. 1 ТЗ и чл. 126, ал. 3 ТЗ, действието на изключването и исковата защита на съдружника срещу изключването и вписването на изключването в търговския регистър.

Работата прави впечатление с широко използван сравнителноправен метод. Изследвани са законодателните решения на аналогични проблеми в чуждестранни законодателства – предимно германско и австрийско, което е най-близо до българския правен режим на ООД. Обърнато е внимание и на законодателството на Русия и САЩ. Използваният научен апарат е много обширен и подробен. Прави впечатление научната коректност на кандидата – въз основа на по-нови аргументи в литературата той ревизира свое становище, изразено в статия от 2012г. и се отказва от него като подкрепя противоположното виждане (стр. 151, бел.№ 275).

Следва да се отбележи, че д-р Колев е направил проучване на много богата съдебна практика във връзка с изследвания правен институт и всички свързани с него странични проблеми. Предложен е критичен анализ на наличните съдебни решения. Множеството цитирани съдебни решения очертават практическата страна на теоретично изследваната материя и показват изключително сериозния и задълбочен подход на автора към съдебната практика.

В монографията много удачно е съчетано изследването на чисто теоретичната страна на поставените проблеми с тяхното практическо значение. Направените предложения *de lege ferenda* могат да бъдат квалифицирани като сполучливи и безспорно необходими.

Като безспорен научни приноси в работата могат да бъдат посочени:

- изяснени на функциите на изключването на съдружник на ООД и са аргументирани на защитата на предприятието от поведението на изключвания съдружник и последиците му като водеща функция;
- предложен е задълбочен анализ на изключването на мажоритарен съдружник и на съдружник при паритетно ООД (с. 12 – 28), както и на злоупотребата с правото на изключване и невъзможността за възстановяване на членството на изключения съдружник. Обърнато е специално внимание на конкуренцията между изключването и други основания за прекратяване на членството (с. 196 – 213);
- детайлно са изследвани действията против интересите на дружеството като основание за изключване, включително в хипотезите на неизпълнение на задължението за участие в управлението, злоупотреба с право на глас и нарушения от съдружника, назначен за управител, на задълженията му като управител (с. 55 – 79);

- обоснован е извода, защо основанието за изключване по чл. 126, ал. 3, т. 2 ТЗ (неизпълнение на решенията на общото събрание) няма самостоятелно приложно поле, а може да се прилага единствено в съчетание с основанията за изключване по чл. 126, ал. 3, т. 1 и т. 3 ТЗ (с. 50 – 55) и е направено предложение *de lege ferenda* за отпадането му;
- изяснени са съдържанието и функциите на предупреждението за изключване (с. 100 – 121) и на правните проблеми при връчване на предупреждението за изключване и поканата за общото събрание (с. 131 – 142);
- аргументирано е становище, че при изключване на основание на чл. 126, ал. 3, т. 1 – 3 ТЗ поради виновно поведение изключеният съдружник не трябва да има право да получи стойността на дружествения си дял и в тази връзка е направено предложение *de lege ferenda* (с. 158 – 161);
- предложен е задълбочен анализ на исковата защита срещу изключването, включително на съотношението между различните искове, с които изключеният съдружник разполага (с. 175 – 195). Специално внимание е отделено на хипотезите, в които след отпадане на правните последици на изключването и на вписването му в търговския регистър е невъзможно възстановяването на членството на изключения съдружник. Направеното в тази връзка предложение *de lege ferenda* за въвеждане на 14-дневен „санитарен" срок преди вписването на изключването, в който изключеният да може да се защити по съдебен ред и свързаното с това спиране на регистърното производство, е много удачно (с. 196-213).

В заключение може да се отбележи, че предложеният основен хабилитационен труд е една научно зряла теоретична разработка, със забележителен обем и обхват на изследването. Работата успешно съчетава изследваните теоретични проблеми с възникващите в практиката въпроси и предлага удачни разрешения на констатираните проблеми.

Наред с представения хабилитационен труд д-р Колев е предложил и други публикации, всички в областта на дружественото право. Заслужава да се отбележат по-специално следните заглавия, които не са пряко свързани с темата на хабилитационния труд: „Относно правото на глас на съдружника в ООД", сп. „Търговско право", брой № 4/2013 г.; „Относно съвместното притежание на дружествен дял в ООД", сп. „Търговско право", брой № 3/2014 г.; „Прехвърляне на поименни налични акции – дискусионни въпроси", сп. „Търговско право", брой № 2/2015 г.; „Относно задълженията на съдружника в ООД да участва в управлението на дружеството и да изпълнява решенията на общото събрание", сп. „Правна мисъл", брой № 2/2015 г.; „Какъв минимален срок е приложим при свикване на общо събрание на АД чрез писмени покани?", сп. "Съвременно право", брой № 1/2016 г.; „Относно „важните причини" за прекратяване на ООД", сп. „Правна мисъл", брой № 2/2016 г..

Наред с тях кандидатът скромно е предложил и списък с други публикации, които е нарекъл „практико-приложни разработки". Следва да се отбележи, че същите освен чисто практическа насоченост и значение имат и неоспорима теоретична стойност и без съмнение следва да се разглеждат като научни статии. Наред с това следва да се отбележи и факта, че повечето от тези разработки са публикувани в авторитетни правни списания с уважавани редколегии.

В заключение може да се обобщи, че предложените научни публикации на кандидата съдържат оригинални предложения за решаване на множество теоретични и практически проблеми, които могат да бъдат определени като авторски постижения, определящи достойно място на д-р Колев в академичните среди. Всички представени публикации могат да бъдат приети като имащи пряко отношение към конкурса за „доцент по гражданско и семейно право". Широтата на научните интереси и постижения на кандидата и доказаната способност да извършва обемни и качествени научно-правни изследвания са доказателство за академичните му качества. В тази връзка могат да бъдат изтъкнати следните основания: публикациите ясно показват

добро владеене на методиката на научните изследвания в областта, за която кандидатства – всички са изградени на основата на сериозен научен апарат; разглежданите разработки са основани не само върху национални изследвания – широко се използва и сравнителноправния метод, така познанията на кандидата относно чуждестранни правни системи могат да бъдат използвани пряко в преподавателската му дейност; в тях са развити класически и нови моменти за същността на правото, като се държи сметка и за практическото значение на изследваните проблеми; наред с развиваните теоретични постановки, всички работи имат и подчертано практическо значение и са насочени както към улесняване на правоприлагането така и към усъвършенстване на законодателството.

Научните приноси в публикациите на д-р Николай Колев имат теоретико-методологичен и научно-приложен характер. Предложенията за изменения и допълнения на законодателството, които се съдържат в заключителните части на повечето предложени публикации (и основно в разгледания по-горе монографичен труд), са насочени към правно-техническо усъвършенстване на правния режим на изследваните институти.

Въз основа на изложените до тук съображения, може да се направи заключение че представените работи от кандидата за академичната длъжност "доцент по гражданско и семейно право" по съдържание и по количество са достатъчни за заемане на тази длъжност. Представените научни трудове и преподавателската дейност на кандидата напълно покриват профила на обявения конкурс.

3. Отражение на публикациите на кандидата в научната литература

Към документацията и материалите за участие в конкурса е приложен впечатляващ списък с цитиранията на научните трудове на кандидата. Посочените цитати показват, че трудовете на кандидата са познати – налице са много автори, включително и утвърдени учени, които са се позовавали в своите публикации на тях. От началото на творческата кариера на автора са доказани общо 37 цитата, от които 8 са на трудове, публикувани след придобиването на ОНС „доктор по право".

4. Критични бележки и препоръки

Към представеното творчество могат да бъдат направени някои препоръки и критични бележки по отношение на хабилитационния труд.

Глава 4 „Правни последици от изключването" е несъразмерно кратка – общо 18 страници. Акцентът в изложението е поставен върху правото на вземане на изключения съдружник за стойността на дружествения му дял (обем 15 страници), като и този проблем не е изследван в неговата пълнота. Основният въпрос, а именно прекратяването на членственото правоотношение е поставен на второ място (т. 2) и практически изобщо не е изследван в дълбочина. От посветените на този точка 3 страници две са продължение на предходната – изследват имуществените последици за дружеството, които възникват при изплащане на стойността на дружествения дял на изключения съдружник. В изложението са предложени някои алтернативни възможности за решаване на възникналите проблеми, но и тази материя не е изследвана изчерпателно.

В труда липсва цялостна завършваща част – предложено е само повторение на всички направени в изложението предложения *de lege ferenda*. Работата само би спечелила от една заключителна глава, в която освен горните предложения за усъвършенстване на законодателството да бъде предложено и обобщение на достигнатите теоретични резултати и бъдат се очертани тенденциите на развитие на изследвания правен институт.

Така направените бележки имат значението на препоръки за бъдещото развитие на кандидата и не са от такъв характер, че да оспорват реалните достойнства и приноси на кандидата за академичната длъжност "доцент", но могат да бъдат ориентир за усъвършенстване на труда при негово следващо издание.

5. Заключение

Д-р Николай Колев участва в конкурса за присъждане на академичната длъжност „доцент ” с много сериозна научна продукция, чиито обем и качество отговарят на нормативните изисквания. Научните публикации на кандидата го определят като учен и експерт, който умело съчетава научно-изследователската и практико-приложната работа в процеса на професионалната си дейност. Научната продукция на кандидата съдържа сериозни научно-теоретични и научно-приложни резултати.

Визираните в чл. 24, ал. 1 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” условия са изпълнени изцяло: кандидатът е придобил ОНС „доктор по право”; има непрекъснат академичен стаж повече от 11 години в ИДП при БАН като наред с това работи и в практиката като адвокат и преподавател по правни науки; кандидатът е публикувал самостоятелна монография, която има всички качества на хабилитационен труд, както и редица други съчинения, които са различни от представените трудове във връзка с придобиване на ОНС „доктор по право”. В съответствие с чл. 26 ал. 1 ЗРАСРБ всички публикации са в специализирани научни издания с редколегия.

Професионалният опит на кандидата и неговите научни приноси в областта на гражданското и семейно право (теория и практика) отговарят и на вътрешните нормативни изисквания за заемане на академичната длъжност “доцент” в ИДП при БАН. Кандидатът изпълнява и допълнителните изисквания в съответствие с чл. 70 ал. 3 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в института за държавата и правото при българска академия на науките.

Предвид изложените по-горе съображения изказвам становище, че д-р Николай Колев, в качеството му на кандидат за академичната длъжност “доцент” в ИДП, БАН, отговаря на нормативните и вътрешни научни и наукометрични формални изисквания, предвидени в чл. 24, ал. 1 ЗРАСРБ, чл. 53 ал. 1 ППЗРАСРБ и чл. 70 ал. 3 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в института за държавата и правото при българска академия на науките.

Въз основа на запознаването с предоставените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях научно-теоретични и приложни приноси, намирам достатъчни основания да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на д-р Николай Тодоров Колев на академичната длъжност „доцент” в Института за държавата и правото при Българската академия на науките по научната специалност „Гражданско и семейно право”. Убеден съм, че заемането на академичната длъжност “доцент” ще бъде заслужено и ще му даде добри възможности за бъдещо научно творчество и изяви като учен и преподавател.

Член на научното жури:

(***доц. д-р Вълчин Даскалов***)
20.02.2017 г., гр. София